EU:n raskaan kaluston CO^2-raja-arvoasetus

Tietoisku 10.11.2026

Eeva-Riitta Högnäs, johtava juristi

JHNY

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö

Työ- ja elinkeinoministeriön ja
Kuntaliiton ylläpitämä yksikkö

Tarkoituksena

- parantaa osaamista julkisissa hankintaprosesseissa
- auttaa julkisiin hankintoihin liittyvän tiedon saannissa
- edistää julkisiin hankintoihin liittyvää strategista ajattelua ja markkinoiden toimivuutta.

Maksutonta palvelua:

neuvontaa
tilaisuuksia
koulutuksia
uutiskirje
verkkosivut

LinkedIn | Hankintainfo-uutiskirje | hankinnat.fi | hankinnat@kuntaliitto.fi

Mikä raskaiden ajoneuvojen CO^2-raja-arvoasetus?

- CO_2-raja-arvoasetus (EU) 2019/1242 tuli voimaan vuonna 2019
- Tavoitteena on vähentää raskaiden ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjä ja edistää siirtymää puhtaaseen liikkuvuuteen
- Asetusta päivitettiin myöhemmin muutosasetuksella (EU) 2024/1610, joka tuli voimaan 26.6.2024
  - Muutoksen taustalla oli tarve kiristää päästövähennysvaatimuksia EU:n vuoden 2030 ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi
  - Muutosasetuksella mm. laajennettiin asetuksen soveltamisalaa uusiin ajoneuvoluokkiin
- Komissio arvioi asetuksen toimivuutta ja vaikutuksia vuonna 2027
  - Arvioinnissa tarkastellaan esim. mahdollisuutta laajentaa sääntelyä koskemaan pieniä kuorma-autoja

CO^2-raja-arvotavoitteet

- **Ajoneuvovalmistajia** sitovia raja-arvoja on kiristetty niin, että verrattuna vuoteen 2019 EU:n tasolla **uusien ensirekisteröitävien** raskaiden ajoneuvojen päästöt vähenisivät keskimäärin:
  - vuodesta 2030 lähtien 45%
  - vuodesta 2035 lähtien 65%
  - vuodesta 2040 lähtien 90%
- Em. tavoitteet koskevat kaukoliikenteen ja kaupunkien välisen liikenteen linja-autoja
- Jäteautot mukaan CO2-tavoitteiden soveltamisalaan vuodesta 2035
- **Uusille kaupunkibusseille** erillinen nollapäästövelvoite (100%) vuonna 2035 ja 90% välitavoite 2030
- Perävaunuja koskevana tavoitteena on 7,5 % ja puoliperävaunuilla 10 % päästövähennys vuodesta 2030

Raskaiden ajoneuvojen CO^2-raja-arvoasetuksen huomioiminen kaupunkiliikenteen linja-autojen ja linja-autoliikenteen hankintamenettelyissä

Hankinnat

- Asetus koskee erityisesti ajoneuvojen valmistajia, mutta se vaikuttaa myös hankintayksiköihin
  - Se asettaa velvoitteita koskien uusien kaupunkiliikenneajoneuvojen hankintoja sekä palvelusopimuksia
- Asetuksen **3 e artiklan** mukaan hankintaviranomaisten ja -yksiköiden on varmistettava, että kaupunkiliikenteen linja-autojen toimitusketjut ovat kestäviä ja häiriönsietokykyisiä
- Julkisille hankinnoille asetettavat vaatimukset koskevat **EU-kynnysarvot** ylittäviä hankintoja
- Artikla kattaa uusien nollapäästöisten kaupunkiliikenteen linja-autojen hankinnan, leasing-vuokrauksen, vuokrauksen ja osamaksuhankinnan julkisella tavara- ja palveluhankintasopimuksella
- Asetuksen mukaan kaupunkiliikenteen linja-autojen hankinnat tulee tehdä parhaalla hinta-laatusuhteella

Kaupunkiliikenteen ajoneuvojen hankinnat: 3 e artikla 1/4

1. Hankintaviranomaisten ja -yksiköiden on tehtävä **uusien** nollapäästöisten kaupunkiliikenteen linja-autojen hankintaa, leasing-vuokrausta, vuokrausta tai osamaksuhankintaa koskevat julkiset tavarahankintasopimukset sekä julkiset palveluhankintasopimukset, joiden pääasiallisena kohteena on tällaisten kaupunkiliikenteen linja-autojen käyttö, sellaisen kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, jolla on **paras hinta-laatusuhde**.
   - Ei halvinta hintaa
2. Hankintaviranomaisten ja -yksiköiden on käytettävä **ainakin kahta** seuraavista perusteista **teknisinä eritelminä tai valintaperusteina** ja niistä **ainakin yhden** on liityttävä **a–d alakohdassa** esitetysti tarjouksen vaikutukseen **toimitusvarmuuteen** markkinatilanteesta riippuen ja noudattaen direktiivejä 2014/23/EU, 2014/24/EU tai 2014/25/EU ja sovellettavaa alakohtaista lainsäädäntöä sekä unionin kansainvälisiä sitoumuksia, mukaan lukien Maailman kauppajärjestön julkisten hankintojen sopimus, jäljempänä ’GPA-sopimus’, ja muut unionia sitovat kansainväliset sopimukset:

Kaupunkiliikenteen ajoneuvojen hankinnat: 3 e artikla 2/4

a) EP:n ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 mukaisesti määritetty kolmansista maista peräisin olevien tarjousten tuotteiden osuus; kyseistä perustetta sovelletaan ainoastaan sellaisista maista, jotka eivät ole GPA-sopimuksen osapuolia, peräisin olevien tarjousten tuotteisiin, jotka eivät ole tehneet unionin kanssa vapaakauppa-sopimusta, johon sisältyy julkisia hankintoja koskevia sääntöjä;

- Käyttö epäselvää, ei soveltamisohjeita saadun tiedon hyödyntämiselle

b) tarjouskilpailun kohteena olevien laitteiden toiminnan kannalta olennaisten varaosien nykyinen ja arvioitu saatavuus;

- Esim. Excel-pohja, johon tarjoaja voi nimetä toiminnan kannalta olennaiset varaosat ja arvioida niiden nykyisen saatavuuden, tulevan saatavuuden ja onko muutoksia tulossa

Kaupunkiliikenteen ajoneuvojen hankinnat: 3 e artikla 3/4

c) tarjoajan sitoutuminen siihen, että sopimuksen voimassaolon aikana mahdollisesti tapahtuvat muutokset sen toimitusketjussa eivät vaikuta haitallisesti sopimuksen täytäntöönpanoon;

- Helpoin näistä soveltaa. Tarjouspyyntöön ja sopimukseen esim.: *Tarjoaja vastaa siitä, että sopimuksen voimassaolon aikana mahdollisesti tapahtuvat muutokset sen toimitusketjussa eivät vaikuta haitallisesti sopimuksen täytäntöönpanoon*

d) todistus tai asiakirjat, jotka osoittavat, että tarjoajan toimitusketjun organisointi mahdollistaa toimitusvarmuutta koskevien vaatimusten täyttämisen;

- Näitä asiakirjoja ei tietääksemme ole olemassa

Kaupunkiliikenteen ajoneuvojen hankinnat: 3 e artikla 4/4

e) sovellettavissa unionin säädöksissä säädetyt vähimmäisvaatimukset ylittävä ympäristökestävyys.

- Voidaan käyttää laadullisena perusteena tai pakollisena vaatimuksena. EU-ympäristökestävyyden vaatimuksia ei ole yksilöity

Ensimmäinen alakohta ei estä hankintaviranomaisia ja -yksiköitä käyttämästä täydentäviä perusteita.

- Tarkoittanee, että saa käyttää myös useampaa kuin kahta yllä olevista

3. Jos tarjouksen vaikutusta toimitusvarmuuteen käytetään **valintaperusteena**, sille on annettava 15–40 prosentin painotus valintaperusteista.

Tiivistettynä

- Hankintayksiköiden on käytettävä **vähintään kahta** seuraavista perusteista teknisinä eritelminä tai valintaperusteina. **Yhden näistä** on oltava toimitusvarmuutta (a–d). Hankintayksikön tulee vaatia tarjoajaa:

a) Toimittamaan listan kolmansista maista peräisin olevien tuotteiden osuudesta tarjouksissa.

b) Toimittamaan listan laitteen kannalta olennaisista varaosista sekä niiden nykyisestä ja tulevasta saatavuudesta.

c) Sitoutumaan siihen, että muutokset toimitusketjuissa eivät vaikuta haitallisesti sopimuksen täytäntöönpanoon.

d) Toimittamaan todistus tai asiakirjoja toimitusketjun organisoinnista toimitusvarmuuden vaatimuksiin liittyen.

e) Esittämään unionin säädöksissä säädettyjen ympäristökestävyyden vähimmäisvaatimusten ylittäminen.

Miksi tällaista sääntelyä?

- Johdanto-osa kohdat 20-21:
  - Hankintayksiköitä **kannustetaan voimakkaasti** käyttämään [--] valintaperustetta tai teknistä eritelmää, joka koskee sellaisten tuotteiden osuutta tarjouksissa, jotka ovat peräisin [kolmansista] maista. Tällaiset perusteet ovat tärkeitä edistettäessä sitä, että **Euroopan teollisuus tuottaa** nollapäästöisiä kaupunkiliikenteen linja-autoja, ja niillä varmistetaan kestävät ja häiriönsietokykyiset kaupunkiliikenteen linja-autojen toimitusketjut sekä **vahvistetaan toimitusvarmuutta unionissa**.
  - Hankintayksiköitä **kannustetaan** käyttämään [--] ympäristökestävyyttä valintaperusteena tai teknisiin eritelmiin liittyvänä perusteena. Tällaisia tekijöitä voivat olla esimerkiksi:
    - ratkaisun kestävyys ja luotettavuus
    - korjauksen ja kunnossapidon helppous
    - kierrätyksen helppous ja laatu
    - aineiden käyttö
    - energian, veden ja muiden resurssien kulutus yhdessä tai useammassa tuotteen elinkaaren vaiheessa
    - käytettyjen komponenttien sisällyttäminen tuotteeseen
    - tuotteen ympäristöjalanjälki ja sen elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset, sekä
    - syntyvän jätteen määrä

Vuoden viimeinen tapahtuma

Keskiviikkona 9.12. klo 13–14.30

Case-keskiviikossa käymme läpi suosikkimme vuoden 2026 oikeustapauksista

VUODEN TAIDOKKAIN HANKINTA
ÅRETS SKICKLIGASTE UPPHANDLING
Ilmianna taidokas hankinta!
Palkitsemme onnistuneen hankintaprosessin.
Ohjeet sivuilla hankinnat.fi
JHNY

Kiitos.

CC BY ND

hankinnat.fi